

కొవ్వొక్క వంక స్వభావం

"అయ్యగారూ! మూణ్ణాళ్ల నుంచి ముద్దెత్తలేదు. పొట్ట చేత పట్టుకొని ఊరూర, తిరుగుతిన్నా, ధర్మవస్తువులు తవరని తెలిసి పచ్చా. ఏదో పని చూపించి పుస్యం కట్టుకొంది. తవరి పేరు చెప్పుకొని బతుకుతా"

రావులు చాలా దీనంగా అర్పించాడు. అతడి ఒకసారి తేరిపార చూశాడు ధర్మయ్య. తాడు దబ్బాలో ముంచినట్టు నల్లగా నిగ నిగలాడుతున్నది అతని ముఖం. ఆచే చర్మస్సుతో పెద్దగా అచ్చాదన లేని అతని కర్రం, కామకవ్వానికి అలవాటు పర్వట్టు ఉన్న అతని చేతులు, కళ్ళలో దైన్యం.

"నువ్వు ఎవరో ఏమిటో తెలుసుకోకుండా పని యివ్వటం ఎలా చెప్పా?"

"నన్ను రావులూ అందారంకీ, మాచి చల్ల గూతెం. ఇక్కణ్ణించి ఓ పరుగు దూరం. ఏదాది పొడుగునా ఉట్లో పనుండదు. అందుకే ఎక్కడైనా పాలేరుగా కుదిరితే తిండి గడిచిపోతాడని తవరి దగ్గరికి వచ్చా. తమరే దయ చూపాలి. నమ్మకంగా పని చేస్తా."

రావులు చూట్టానికి నమ్మకస్థుడుగానే కనబడుతున్నాడు. కానీ ఎవరు ఎటువంటి వాళ్లో ముఖం చూసి చెప్పటం కష్టం కదా! అందుకే ధర్మయ్య తటపటాయిస్తున్నాడు.

"ఏరా రావులూ! ఇక్కడున్నావేమిటి?" అంటూ పలకరించాడు పానకాలు.

"పని వెతుక్కుంటూ వచ్చా చీదా" రావులు చేతులు జోడించి నయంగా సమాధానం చెప్పాడు.

"దానికేం వుంది? నీకు ఎక్కడా పని దొరక్కపోతే మా యింది కొచ్చియ్యి. అదిగో ఆ చింతమానుకు ఎదురుగా వున్న ఇల్లే మాచి" అంటూ పానకాలు చక్కా తోయాడు.

ధర్మయ్యకు చిర్రెత్తుకొచ్చింది. చెట్టంత మనిషి.

జూరు నర్పించి తను యిక్కడ వుండగా తనని లెక్క చెయ్యకుండా ఎదురు కేరం పెడతాడా! ఎక్కడా పని దొరక్కపోతే వీడికి పని చూపిస్తా" అంటే తను ఎవరికీ సాయం చెయ్యని ఓ వవట అయినట్టు వాడే పెద్ద ధర్మాత్ముడయినట్టు! అయినా ఈ రావులు వాడికెలా తెలుసు?

"ఏరా రావులూ! ఆయన నీకెలా తెలుసు"

"ఓ పాలి మా ఊరు ఏదో పనిబడి వచ్చాడు. ఆయనకు నేను బంధి కద్దా"

ధర్మయ్య అలో చర్మో వచ్చాడు. అయితే రావులు బొత్తిగా అశ్రమ లేని వాడు కాదన్న మాట. పనిలో పెట్టుకుంటే వచ్చే నష్టమేమి లేదు. ఇప్పుడు వీళ్ళు కామ పొచ్చుంటే ఆ పానకాలు వీడికి పని చూపిస్తాడు. తనని ఘులకనగా చూస్తాడు. వాడికి ఈ అపకాళం యివ్వకూడదు.

"చూడు రావులూ! నీకేమి బెంగలేదు. మా యింట్లోనే ఉండువు గాని, నీకు చెందికీ బట్టకూ

లోటు రాకుండా నేను చూసుకుంటా ధర్మయ్య హామీ యిచ్చారు

రావులు ఆ రోజే పాలేరుగా ధర్మయ్య యింటో చేరిపోయాడు

రావులు ఉదయమే లేచి గొడ్డ దగ్గర పని చూసుకొని పది గంటలకల్లా దగ్గరలో వున్న క్వారీకి వెళ్ళేవాడు ధర్మయ్య ఆ క్వారీకి కాంట్రాక్టు అక్కడ వందల కొద్ది జనం పగలంతా రాళ్ళు కొడుతుంటారు రాత్రిళ్ళు అక్కడే వేసుకున్న చుట్టు గుడిసెల్లో కలోగంజీ తాగి కాలం వెళ్ళిబుచ్చుతుంటారు ఉన్న ఊళ్లో పనిలేకపోవటం వల్ల కూలిజనం పొట్టచేత బట్టుకొని తండాగా బయలుదేరుతారు కాంట్రాక్టర్లు తండా మేస్త్రితో మంతనాలు జరిపి నెలల తరబడి క్వారీలో పని చేయిస్తారు తండాతో ఒప్పందం కుదరగానే కొంత సైతం అధ్యాస్యంగా ముట్ట చెబుతారు ఆ డబ్బుతో ఓ వారం రోజులు మైమరచి వాళ్ళు ఆనందం అనుభవిస్తారు దాంతో ప్రారంభమౌతాయి వాళ్ల అసలు పొట్టు ఎంత కష్టపడ్డా వాళ్ళ కొచ్చేకూలి గంజీశక్తే సరిపాడు ఇహ కాంట్రాక్టరు అధ్యాస్యంగా యిచ్చింది ఎలా తీర్గరలు? అందుకే సంవత్సరాల తరబడి వాళ్ళు అలా వెళ్ళి చాకిరీ చెయ్యవల్సిందే!

రావులు వాళ్ల అగచాట్టు చూసి జాలి పడేవారు అతనికి ధర్మయ్య యింటో తలదాచుకునేందుకు కాస్త చొచ్చినా ఉంది కానీ ఈ తండా జనానికి ఆ అవకాశమూ లేదు వేసవిలో వచ్చే గాలి దుమారానికి ఎండాకుల్లా విలివిల లాడి పోయేవారు వర్షంలో చలిలో నానా అగచాట్టు పడుతుండేవారు

పొట్టచేత బట్టుకొని ఒక చోట నుంచి మరో చోటికి కూలి వెతుక్కుంటూ తిరిగే ఈ తండాని చూస్తుంటే మానవుడు సాందించిన ప్రగతి యిట్టే అర్థమౌతుంది ఆది మానవుడికి ఆధునిక మానవుడికి ఏమీ వ్యత్యాసం లేదేమో అనిపిస్తుంది

నల్ల వాళ్లైన కాంట్రాక్టర్లు తెల్లవారి కంటే క్రూరంగా తమ రక్తాన్ని వీలుస్తుంటే బదులు చెప్పలేకా, తప్పించుకొని పారిపోలేకా, బానిస బతుకు ఈడుస్తున్న ఈ జనానికి, దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 40 ఏళ్ళు అయిందని తెలియదు తెలిసినా వాళ్లకు ఒరిగిందేమిటి?

రావులు చాలా సార్లు ఈ జనాన్ని గురించి ధర్మయ్యని అడుగుతుండే వారు ఆయన వాళ్ల పట్ల సానుభూతిగా అనేవారు రావులూ! మనం ఏం చేస్తాం చెప్పు, మనిషి అలవాట్లకు బానిస, కష్టం చేసిన సామ్యంతా తాగేస్తారు రేపటి గురించి ఆలోచించరు మనం చెప్పినా వాళ్ల తలకెక్కదు ఎంత కూలిస్తే మాత్రం వాళ్లకు తృప్తి ఎక్కడ? తాగుడుకు మిత మెక్కడ? నేను వాళ్ల కూలీ పెంచుదామనే అనుకుంటా నేను కూలి పెంచితే క్యారీ రాయికి రేటు పెరుగుతుంది కానీ వాళ్ళు

బాగుపడరు పెంచితే మన దగ్గర కొనే వాళ్ళు ఉండరు వాళ్లకు కూలి ఉండదు దొరికే ఈ గంజీ దొరకడు వాళ్ల మీదున్న జాలితో ఈ కంట్రాక్టు పని చేస్తున్నా తప్పితే నాకెందుకు చెప్పు లాభాలు లేని ఈ శ్రమ అంచేత వాళ్ల గురించి నువ్వు ఎక్కువగా ఆలోచించకు కొన్ని బ్రతుకులు అలా తెల్లారి పోవాలిందే మనం వాళ్లను బాగు చేయలేం నా మాట విని నువ్వయినా మంచిగా డబ్బు కూడబెట్టు రేపు అక్కర వచ్చినప్పుడు అడ్డుపడుతుంది అక్కడా యిక్కడా ఎందుకు? నీ కీతం నా దగ్గరే వుంచుతా అవసరం వచ్చినప్పుడు పువ్వుల్లో పెట్టి యిస్తా

రావులు ధర్మయ్య మాటలకు ఊ కొబ్బాడు పెట్టిన తిండి తిని కీతం అనామి దగ్గరే దాస్తుండేవారు చెప్పిన పని కాదనకుండా చేసుకొచ్చేవారు ధర్మయ్యకు అతడంటే గురి కుదిరింది అటు కాంట్రాక్టు పనిలోనూ యిటు వ్యవసాయంలోనూ బాగా కలిసి వచ్చింది

ఓ రోజు రావులు మెలికలు తిరుగుతూ అన్నారు- దొరా! నాకు మా అయ్య నుండి కబురొచ్చింది నా మేనత్త కూతురుతో మనుషు కుదిరింది నేను మామూరు వెళ్ళిపోతా తవరు నా సైతం యిప్పిస్తే ఓ యింటివాడ్ని అవుతా

ధర్మయ్య ఆలోచనల్లో పడ్డాడు, నమ్మకంగా పని చేసే వీడు వెళ్ళిపోతే మళ్ళీ యిలాంటి వారు దొరకడం కష్టం పోరా పొక్కా లేకుండా యింటా బయటా పని చక్కబెడుతున్నాడు ఇప్పుడు వీడ్ని వదిలితే ఎలా? రావులూ! నీకు నిండా పాతికేళ్ళు లేవు, అప్పుడే పెళ్ళిమిడి? ఇంకో సంవత్సరం అగు, బాగా డబ్బు సంపాదించుకో, రూమ్ రూమని నీ పెళ్ళి నేను జరిపిస్తా నువ్వు నీ పెళ్లాం మా యింటోనే వుండి పోవచ్చు అంటూ నచ్చ వెప్పారు

కానీ రావులు వెళ్లి పోవడానికే నిశ్చయించుకున్నాడు ఎంత చెప్పినా వినిపించుకొనేట్టు లేదు పోనీ డబ్బెనా యివ్వకుంటే పెళ్ళి అలోచన మానేస్తాడేమనని అనుకున్నాడు.

రావులూ! నువ్వు అంతగా కాదూ అంటే సలో నీ యివ్వం కానీ నువ్వు పెళ్ళి చేసుకొని తిన్నగా ఇక్కడకు వచ్చేయాలి అప్పుడే నీకు సైతం యిచ్చేది

అలా అంటే ఎలా దొరా? ఎయ్యి రూపాయిలు తవరు నాకు బాకీ వుందారు నేను ఆ డబ్బు తీసుకోవాలి మనువాలారి నాకు గుబులుగా వుంది ఒక్క ఛనం నేను ఈడ వుండలేను, నా డబ్బు నాకు ఇచ్చెయ్యండి నేను పోతా అంటూ రావులు కచ్చితంగా అడిగేసాడు

ధర్మయ్యకు గుండెల్లో సన్నగా మంట బయలుదేరింది వారు నా దగ్గర డబ్బు దాచుకున్నాడు నిజమే! కానీ ఇంత నిక్కచ్చిగా డబ్బు యిచ్చేమని అడగటమే! పైగా బాకీ అంటూ నిలదీస్తాడా! వీడికి తను లొంగి పోవాలా! లాభం లేదు, తను లొంగిపోకూడదు

నువ్వు వెయ్యి దాచుకొన్నావో వంద దాచుకొన్నావో లెక్క చూడాలి మన లెక్కలు రాసే పంతులుగారు సెలవలో ఉన్నారు కాబట్టి నువ్వు కొన్నాళ్ళు అగు ఆ తర్వాత చూద్దాం రేపు రేపంటూ దాటిస్తే అన్నా రావులు వుండి పోతాడేమోనని ఆలోచించారు కానీ రావులు ససేమిరా కుదరదన్నాడు

అయ్యో! నేను కొండ గుర్తు లెట్టుకొన్నా, దాని ప్రకారం తవరు నాకు డబ్బు చెల్లకట్టేయచ్చు మన వసారా గోడ మీద బొగ్గుతో గీతలు గీసా, కావాలంటే రండి, తవరు చూద్దురుగానీ అంటూ రావులు విషయం సాగదీసాడు

నెం. 1 షాలిని!

అందుకోబోతున్నదట. మంచి విద్యావంతులైన కుటుంబంలో జన్మించిన షాలినికి ఈ విజయం లెక్కలోనిది కాదేమో!

ఈమె తండ్రి పి. పి. చాట్రా హర్యానాలో ఐ. ఎ ఎస్. క్యాడర్లో పని చేస్తున్నారు. కాగా తల్లి మంచి చదువే చదివారు కావి యింటికే పరిమితమైపోయారు, కూతురి భవిష్యత్తు గురించి కలలు కంటూ. తల్లి కలలను విజయ చేసిన షాలిని ఫిలాసఫీలో ఎం. ఎ. పట్టం పొందింది.

1967 జూన్ 6వ జన్మించిన షాలినికి ముందు ముందు మంచి భవిష్యత్తు వుందని ఆశించాలి!

అన్ని రంగాలలోను మహిళలు ముందంజ వేస్తున్న విషయం అందరికీ విదితమే. ఈ ఏడాది జరిగిన సివిల్ పరీక్షను పరిక్షలో షాలిని చాట్రా విజయం సాధించి మహిళా లోకం గర్వించదగిన స్థాయిని

తను ఏమో అనుకున్నాడు రావులు అఖండుడే తన దగ్గర దాచుకున్న సొమ్ము అణా పైసలతో సహా లెక్క కట్టాడు చదువురాని వాడు ఈ మతలబులు తెలియవనుకున్నాడు ఇప్పుడు డబ్బు యివ్వకపోతే తనని పది మందిలో యాగీ చేసినా చేస్తాడు కాబట్టి తప్పించుకోవడం కష్టం అందుకే డబ్బు యిచ్చేయడమే శ్రేయస్కరం అందుకే ఇనుప బీరువాలించి డబ్బు తీసి లెక్క కట్టి వాడి చేతుల్లో పెట్టాడు సొమ్ము చూసి రావులు గుమ్మై పోయాడు

తమరు దర్శ ప్రభువులు, పనోడి కష్టం అర్థం చేసుకున్నారు తమరు లాంటిళ్ళు వుండ బట్టి దరమం యింకా బతికుంది అంటూ రెండు చేతులిత్తి దండం పెట్టాడు

'రావులూ! నీ కష్టం నా కెందుకు చెప్పు? అందరూ సుఖంగా వుంటేనే దేశంలో కాంతి భద్రతలు ఉండేది నవ్వు హాయిగా వెళ్తు పెళ్లి చేసుకో ఈ అద్యు గుర్తుంటే మళ్ళీ వచ్చి పనిలో చేరు సంతోషంగా చేర్చుకుంటా ధర్మయ్య మాటలకు రావులు మరోసారి నమస్కరించాడు

'అయ్యా! తమరు గొట్టొళ్ళు నేనా పేదోట్టి తవరులాంటి వోళ్లని రమ్మనటానికి భయంగా వుంది అయినా అడుగుతున్నా తమరు నా పెళ్లికి రండయ్యా!' రావులు యింకా మెలికలు తిరుగుతునే ఉన్నాడు పెళ్లి చూసేదేమిట్రా? నిన్ను చూస్తే తెలియటంలా ఆ పెళ్లికళ అయినా ఈ రోజుల్లో పెళ్లంటే సినిమా చూసినంత సేపు పట్టుడు మా రోజుల్లో బదురోజులు ఘనంగా చేసేవారు పెళ్లి అరు నెలలుండనగా పెళ్లి కొడుక్కి మినప సున్నందలా వెన్నా పెట్టి వేస్తారులా తయారు చేసేవాళ్ళు నువ్వూ చూడు ఎట్లా ఉన్నావో! ఎందుకు పనికొస్తా'రామీరు?"

"మరీ అలా కొట్టి పారెయ్యకండి"
"అయితే ఓ పందెం కార్డారా"
'ఎంటి దొరా' నాతో మీకు పందెం!"
'నేను నీ పయస్సులో వుండగా ఈ జిల్లాలోనే పరుగు పందాల్లో ఫస్టు వచ్చా ఆ రోజుల్లో ఎవ్వడూ నాతో పరుగెత్త లేక పోయాళ్ళు ఈ రోజెందుకో మళ్ళా పరుగెత్తాలనిపిస్తోంది ఈ పండు వెన్నెల్లో ఈ చల్లని వాతావరణం చూస్తుంటే నాలో ఉత్సాహం ఉరకలు వేస్తోంది అందుకని యిక్కణ్ణుంచి మనమిద్దరం రచ్చబండదాకా పరుగుతీద్దాం ఎవరు ముందువస్తారో చూద్దాం నువ్వూ గెలిచావనుకో ఈ వెయ్యికి మరో వెయ్యియిస్తా నేను ముందోస్తే నీకిచ్చిన వెయ్యి తిరిగి నాకిచ్చేసి పోవాలి, సరేనా?"

"ఇదేమి పందెం దొరా' నేను తమరితో పరుగు తీయటమేంటి? ఎవరైనా చూస్తే నవ్వుతారు నేనా పయసులో వున్నవాళ్ళు మీరా పయసు మళ్ళివోళ్ళు తమరి డబ్బు కాజేయటానికి నేనే

క్షణికం

అంబరాన! హరివిల్లు
యవ్వనపు చిరిజిల్లు!
ఏడు రంగుల సమ్మేళనం!
ఎడ పొంగుల సంబరం!
సురభావానికి, ఎదురు సూరీడు!
సుమళరుడే, ఎదురో స్వప్నరేడు!
నింగిలో, కొన్ని క్షణాలే ఇంద్రదనసు!
టీపికాన, కొన్ని రోజులే ఈ పయసు!

- దాసరి విజయ

దొంగ

యిలా అన్నానని అనుకుంటారు వచ్చుబాబు నావల్లకాదు"

రావులు ఎంత నచ్చ చెప్పినా ధర్మయ్య ఒప్పుకోలేదు పట్టుపట్టాడు

"కారురా ఈ ఒక్క కోరిక తీర్చు డబ్బు పోతుందని నీకు భయంవద్దు ఎదో మాట వరసకు అన్నానుగానీ నువ్వూ ఓడిపోయినా నీ డబ్బు నేను తీసుకోను, నువ్వూ గెలిస్తే మాత్రం నా మాట ప్రకారం మరో వెయ్యి రూపాయిలు నేను బహుమానంగా యిస్తా, నాకెందుకో పందెం కాయాలని సరదాగా వుంది"

రావులు గత్యంతరం లేక ఒప్పుకున్నాడు, ధర్మయ్య అడ్డగిత గీసి ముందుగా నిలబడ్డాడు అతని సరసన రావులు నిలబడ్డాడు ధర్మయ్య ఒన్ టూ శ్రీ అన్నాడు రావులు పరుగు లంఘించాడు క్షణంలో ధర్మయ్యను దాటినాడు రచ్చబండ సమీపిస్తూండగా ధర్మయ్య "దొంగదొంగ" అంటూ కేకలు పెట్టాడు

రావులు నిర్ఘాంతపోయి నిలబడి పోయాడు రచ్చబండ దగ్గర వెన్నెల్లో దేశ రాజకీయాలు చర్చించుకుంటున్న ఊరి పెద్దలు రావుల్ని చుట్టు ముట్టారు నలుగురూ నానా రకాలుగా అన్నారు

"తిన్న యింటికే కన్నం వేస్తావురా లత్తుకోరోదా!"

"సంవత్సరం నుంచి నమ్మకంగా వుంది ఇందుకా?"

'నమ్మించి గొంతుకు నులివేందుకా?'
'ఇంకా నయం, నగలు నట్రా పట్టుకుపోలా?'
'ఇలాంటి వాళ్లకు దేహ శుద్ధి చేయాలిందే! చూస్తారేంటిరా, చింతమానుకు కట్టేయ్యండి ఇక ఈ జన్మలో పీడు ఇల్లాల్లి పని చేయదు ఈళ్ల ఉన్న

దొంగనాయళ్ళుకూ బుద్ధి వస్తుంది"

పాసకాలు అక్కడే వున్నాడు వాడి కళ్ళు చమ్మగా వున్నాయి ఇన్నాళ్లకు ధర్మయ్య పాపం పండే రోజు వచ్చింది రావులు ద్వారా తన కని తీర్చుకోగలడు అందుకే అన్నాడు

'మనం వీడిమీద వెయ్యి చేసుకుంటే పోలీసాళ్ళతో పెద్ద గొడవేతుంది వాళ్ళి లోవలకు తో య్యటం అటుంచి మనందర్ని చువ్వలా 'లెక్క పెట్టమంటారు నా మాటవిని వీడ్చి పోలీసుస్టేషనుకు పట్టుకు పోదాం వాళ్లె చూసుకుంటారు'

అందరికీ పాసకాలు సలహా వచ్చింది సర్పంచంటే ఎవ్వరికీ ఏ మాత్రం సదబిప్రాయం లేదు ఆయన గురించి అనవసరంగా పోలీసు కేసులో ఇరుక్కోవటం యిష్టంలేదు అందుకే పాసకాలు అభిప్రాయంతో అందరూ ఏకీభవించారు

రావులు ఇంకా వాక్ నుంచి తేరుకోలేదు ధర్మయ్య మంచిగా వుంటూ ఎంత కుట్ర పన్నాడు మొదట్నుంచి రావులు అతర్ని పరిశీలిస్తూనే ఉన్నాడు అతడు మెత్తని కత్తి తడి గుడ్డతో గొంతులు కోసేవాడు రాత్రింబవళ్ళు యింటో గొడ్డు చాకిరీ చేయించుకోవటమే కాకుండా క్యారీలో పని చేయించేవాడు ధర్మయ్య ఎన్ని అగడాలు చేసినా, క్యారీ జనాన్ని ఎంత దోచుకున్నా కిమ్మనకుండా చూస్తూ ఉండిపోయాడు. క్యారీ కూలీలు ఎన్నో కష్టాలు పడుతున్నా ధర్మయ్యతో గొడవపెట్టుకోవటం ప్రస్తుతానికే మంచిది కాదని మిన్నకున్నాడు ఇప్పుడు తనకే ఎనరు పెట్టాడు ఇతడి అగడాలకు ఫుల్స్టాప్ పెట్టేయాలిందే! ఆ తరుణం వచ్చేసింది

'మిస్టర్ ఎస్ ఐ' ధర్మయ్య చాలా పెద్ద మనిషి సంఘంలో చాలా పేరున్న వాడు, క్యారీ కాంట్రాక్టరు వందలమంది కూలీలు క్యారీలో పని చేస్తూంటారు సంవత్సరాల తరబడి వాళ్లచేత గొడ్డు చాకిరీ చేయిస్తూ అక్రమంగా లాభాలు సంపాదిస్తున్నాడు కూలి జనం పడే కష్టాలు యిన్నీ అన్నీ కావు అయినా వాళ్ళు పెదవి ఎప్పులేరు వాళ్ళకు అప్పులిచ్చి వడ్డీలకు వడ్డీ వేస్తూ వాళ్ల కూలీ డబ్బుంతా వడ్డీలకే జమకట్టుకుంటాడు వాళ్ళకు గంజీకీళ్ళు కూడా గతి లేకుండా చేస్తున్నాడు అతని నిజస్వరూపం బయట పెట్టేందుకు అతని దగ్గర పాలేరుగా చేరాను' అంటూ తన గుర్తింపు కార్డు మీపించాడు, రావులుగా నటిస్తున్న ఇన్వెస్టిగేషన్ డిపార్టుమెంట్ ఇన్స్పెక్టరు

ఇప్పుడు అశ్రమ్యపోవటం ఎస్ ఐ వంతు, ఆ తర్వాత ధర్మయ్య వంతు
ఈ సంఘటన జరిగిన తర్వాత క్యారీ కూలీలకు స్వాతంత్ర్యం అంటే ఏమిటి తెలిసింది వెర ఎలా వుంటుందో ధర్మయ్యకు తెలిసింది